

A fa és szén maximális árának felfüggesztése.

— Árvizsgáló bizottság alakul a tüzelőanyagokra. —

(Saját tudósítónktól.) A hatóságnak az a döntése, hogy a fa és szén maximális árait felfüggeszti, a közönség körében visszatetszéssel találkozott. A hatóság tudvalevőleg úgy tervezi, hogy esetről-esetre, a kötlevel bekérése és megtekintése után állapítja meg az árakat, külön-külön minden egyes kereskedőre és szállítványra. A fa- és szénkereskedők egy része is helyteleníti a tervezett rendszert, viszont vannak, akik szerint az egyedüli helyes. Ilyen körülmények között szükségesnek láttuk fa- és szénkereskedők véleményét kikérni és nyilvánosságra hozni. Bach Jenő ezeket mondja:

— Nekiünk elsősorban arra kell törekedniünk, hogy a kereskedők és a közönség között a fogyasztás szempontjából a helyzetet stabilizáljuk. A maximális árak megszüntetése ezt a célt nem éri el, mert nem eliminálja azokat a hátrányokat, amelyek esetleg a közönségre hárulhatnak a maximális árak eltörléséből. Itt olyan alapot kell teremteni, hogy a kereskedőknek megadjuk a lehetőséget a tisztességes keretek között való mozgásra, másrészt pedig meg kell védeni a közönséget, hogy illegális követeléseket velem szemben ne támasszanak és ne történjenek olyan dolgok, amelyek által a fogyasztókat jogtalanul megrövidítik. Véleményem szerint úgy kell e kérdés megoldásának stabilitást adni, hogy ne kelljen minden percben maximális árról beszélni, ne kelljen folyton a közönséget és a hatóságot zaklatni, hanem valami árszabályozó intézménnyel mégis eléjét lehessen venni a dolgoknak. Erre nézve, hogy ez mikép történjék, még semmit sem mondhatok. Vasárnap néhány nagyobb szegedi kereskedő, aki ilyen véleményen van szintén, értekezletre gyűl össze és azon megbeszéljük majd a továbbiakat.

Schachtitz József: A maximális árak eltörlését mostan helytelennek tartom. Véleményem szerint ha már megmakszimálták a fát, akkor most nem kellett volna eltörlölni, hanem legszorosabb esetben felemelni, mert Aradon, Temesváron és Debrecenben is magasabb árak vannak. A tél végére törölték el a maximális árakat, mikor a mostani fa úgy is régi kötésekéből származik, az új fa pedig majd csak jóval később ér Szegedre.

Schweiger Miksa: A szén, koks és tüzifa maximális árának a tervbe vett módon való szabályozását abszurdumnak tartom. Egyszerűen képtelenség követelni a kereskedőktől, hogy kötleveleiket vagy számláikat bármely fórumnak bemutassák azon célból, hogy a kötlevelek vagy számlák alapján határozassék el az eladási ár. Eltekintve attól, hogy a vétel maga minden kereskedőnek féltve őrzött titka, az ilyen számlák vagy kötlevelek nem képeznek biztos alapot az árak igazságos megállapításához. Anélkül, hogy bővebb fejtegetésekbe bocsájtkoznék, álláspontom indoklásául a következő példával szolgálhatok:

— Ismeretes, hogy a tüzifa ára körzetenként hivatalosan van megállapítva és a Faértékesítő hivatal 750 koronás 100 métermázsánkénti áron felül nem igen hagy jóvá egy kötést sem. Tudok elsőrendű termelőt, aki olyképp adott el tüzifát, hogy a kötésbe 750 koronát írt és külön levélben 250 koronát fizettetett meg a vevővel minden vagon után, a termelő iparvasútjának amortizálása fejében. A vétel a 750 koronás árban jóváhagyatott, ellenben a tüzifa az illető vevőnek más tényleges kiadásokkal együtt 1100 koronájába került. Olyan 1100 koronájába, amelyre sem számlából, sem kötlevelekből megállapítani nem lehet. Ilyen körülmények között természetesen, ha vételárat kell produkálni, pláne ármegállapítás céljából, kénytelen a kereskedő ilyen kiállítatni és kérnem, — anélkül, hogy bárkiről is rossz véleményem lenne, — hü, igazságos számlák lesznek azok és alkalmasak lesznek egy minden tekintetben megnyugtató eladási ár megállapítására?

— Az ilyen módszere az ármegállapításnak csak bonvolítaná a dolgokat és még népszerűtlenebbé tenné a kereskedőket, amire a közérdek szempontjából semmi szükség nincsen. Ha már elkezdtek az ármakszimálást, nem kell szünetelni tovább is folytatni. Ha a viszonyok olyanok, hogy emelni kell az árakat, nem kell a hatóságnak fáznia; vizsgálja meg alaposan a viszonyokat s intézkedjék közmegegyezésre. Ne engedje magát egyoldalúan befolyásolni érdekelt, önző emberektől és alkalma lesz oly képet feltárni a közvélemény előtt, amely a város lakosságát is megnyugtató.

— Hogy az eddigi szokásokkal szakítani kell, az feltétlenül szükséges. Főületes eljárásra mutat például az, hogy Szegeden az összes belföldi szénegység ár mellett vannak makszimálva. Hogy kiknek érdekében történt, azt fölösleges hangsúlyozni. A fogyasztó közönség érdekében semmi esetre sem. Szakemberek, de a közönség között is köztudomású, hogy a belföldi szén minősége igen lényegesen különbözik egymástól. Mégis Szegeden a legsilányabb szénért ugyanazt az árát követelik, mint például a petrozsényi, vagy lupényi, esetleg az aninai szénért. Ezt lehetetlen tovább is így folytatni.

— Lehetetlen továbbá a fogyasztó közönség és a kiskereskedő érdekében fenntartani, hogy a nagykereskedő ugyanolyan árban árusíthasson, mint a kiskereskedő, továbbá azt, hogy az a kereskedő, akinek telepe a vasútállomáson van, ugyanolyan árban áruljon, mint az a kereskedő, akinek telepe a város különböző pontjain van és akinek az áru befuvarozására jelentékeny költsége van. Közérdek, hogy a lakosság könnyen jusson fűtőanyaghoz, amit könnyen elérhetünk, ha a kisebb kereskedőnek mód nyújtatik arra, hogy áruját a nagykereskedőtől megvehesse és megfelelő árak mellett elárushassa.

— Ezt csakis az árak igazságos osztályozásával érhetjük el. Budapesten és mindenütt, ahol körültekintéssel intézik e kérdést, minden szénfaj külön van makszimálva.

— 1918 január 7-én Budapesten kiadott hivatalos árjegyzék igen érdekes képet ad az árakról:

Porosz szén a nagykereskedő telepén, vagy csuzdáján 9 K 22 fillér, ugyanaz 15—25 mm. fuvarokban házhoz szállítva és lerakva 11 korona 52 fillér, ugyanaz a kiskereskedőnél az üzletben átvéve 13 K 52 fillér, olomzáros zsákokban lakásba szállítva 14 K 85 f. Porosz koks 11 K 42 fillér a csuzdán, a nagykereskedőnél, a kiskereskedőnél 15 K 77 f. Budapesti gázgyári koks a nagykereskedőnél 9, a kiskereskedőnél 13.72 korona. Petrozsényi szén a nagykereskedőnél 8.94, a kiskereskedőnél 13.24 korona. Lupényi szén a nagykereskedőnél 9.14, a kiskereskedőnél 13.24 korona. Tatai szén a nagykereskedőnél 6.41, a kiskereskedőnél 10.71 korona. — Tüzifa hasábosan kimérve 9.60 métermázsánként, fűrészelve 10.10, aprítva 10.60 korona. Ebből látható, hogy Budapesten nemcsak a szénfajok vannak külön-külön makszimálva, hanem a fuvarozás is.

— Hogy most, a fűtődény végén miért szükséges az árak felemelése, vagy a már meglevő árak eltörléséről oly sürgősen intézkedni, nem tudom. Annyit tudok, hogy amikor Szegeden a tüzifa ölenként 195 koronával volt makszimálva, az érdekeltek azzal indokolták a felemelést, hogy az alacsony ár miatt nincsen fa Szegeden. Erre felemelték az őifát 240 koronára és mi történt? Ugyanannyi kevés tüzifa érkezett Szegedre, mint azelőtt. Most ismét ilyen indokolást hallunk, tehát van remény arra, hogy bebizonyosodunk, hogy az érdekeltek ismét rosszul indokolnak, de legalább az ár magasabb lett. Szegeden ezt a kérdést az árak felemelésével vagy csökkentésével nem lehet előbbre vinni, országos, szigorú intézkedést és szabályozást várunk. Addig is azonban körül-

tekintő, megnyugvást keltő provizóriumot kell létesíteni, de nem a tervezett alapon.

Vértes Miksa: A szénárak maximálását részéről nem tartom helyesnek, mert a bányák havonként, — sőt előfordul, hogy rövidebb időközökben is — kénytelenek az árakat a bányá, a munkabérek és a termeléshez szükséges egyéb anyagok folytonos drágulása következtében 30—40, majd 10 fillérrel emelni. Nem lehet tehát minden alkalommal, miután a viszonyok a termelésben pillanatról-pillanatra változnak és nehezebbednek, a kereskedőknek a bányá áremelésével a hatóságot és ennek révén a fogyasztók nagy tömegét hivatalos áremelésre vonatkozó kérelmekkel folytonosan izgalomban tartani.

— Különbözn csakis azok a nagyobb kereskedők kapnak szemet, akik elsőrendű összeköttetésekkel, nagy mennyiségek felett rendelkeznek és nagy mennyiségekből az Országos Szénbizottság csak jelentéktelen mennyiséget engedélyez házi fűtési célokra; az a pár nagykereskedő tudta eddig is és tudja ezentúl is kötelességét a közönséggel szemben, így tehát azokat működésükben megkötni az egyidőre kimondott fix árakkal nem lehet.

— Rövidesen sor kerül arra, hogy maximálás nélkül is a kereskedő csak azt az árát számíthatja meglevő vagy beérkező tüzelőanyag mennyiségeiért, amely árát az erre a célra legközelebb megalakítandó tüzelőanyag árvizsgáló bizottság helyesnek, igazságosnak és méltányosnak tart.

— A hatóságnak sem áll érdekében éppen a közönség szempontjából utiát vágni a szénzállítások folytonosságának, mert ha például a kereskedő részére a bányá az árakat felemelte és a hatóság nem gondoskodik az áremelés megfelelő gyors foganatosításáról, akkor a kereskedőnek igazán nem áll érdekében kioroszakolni a bányáknál a részére kiutalt mennyiséget, mert a szénzállításoknak csak az alapfeltétele az, hogy az Országos Szénbizottság kiutalja a mennyiségét, azonban a kiutalástól a feladásig és a szénnek a rendelkezési helyére való beérkezéséig a kereskedőnek még nagyon sokat kell megtenni összeköttetésekkel.

— A magam részéről annyit megemlítek, — amit különben minden egyes fogyasztó is igazolhat, — hogy üzletemben az áremelést a fűtő idény alatt hazai szénben, porosz szénben és porosz koksban nem vittem és nem viszem keresztül; mintegy két hét óta nagymennyiségű szének érkeztek részemre és fogyasztóim örömet, hogy igényeik végre teljes kielégítést nyernek, nem fogom az árfelmeléssel azonnal elrontani; hogy azonban magamat megfelelően rekompenzálhassam, kénytelen voltam a különböző magán-, köz- és városi alkalmazottak csoportjait és a katonaság részére — hová szintén én szállítok tekintélyes nagy mennyiségeket — engedélyezett kedvezményes árakat megvonni, mert ha én a szénért mintegy 50 fillérrel fizetek többet, a vasúti fuvar pedig 30 fillérrel magasabb, ennek a kizárólag tőlem eredő előzékenységnek — a kedvezményes árat illetőleg — tovább helyet nem adhatok, mert akkor ráfizetnék! Egyébként társulatom összes termékeinek, így az általam forgalomba hozott szének közül a tatai szén helyi árának megállapítása is központi igazgatóságom hozzájárulásával történt.

Az Unió hajórajt küld Vladivosztokba.

Genf, március 6. A Herald newyorki jelentése szerint esütörtökön nagyobb amerikai hajóraj indult el Kelet-Ázsiába vladivosztoki rendeltetéssel.

Ferdinánd király lemond?

Bécs, március 6. A Neue Freie Presse szófiai jelentése szerint ott az a hír van elterjedve, hogy Ferdinánd román király le akar mondani a trónról.